

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2023. gada 29. martā

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Artūrs Kučs un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 35/2023),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.⁷ panta ceturto daļu redakcijā, kas bija spēkā no 2015. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. decembrim (turpmāk – apstrīdētā norma), par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 105. pantam un attiecībā uz personām, kuras atsavinājušas nekustamo īpašumu Latvijas zemes fonda pārvaldītājam, par spēkā neesošu no spēkā stāšanās brīža.

2. Apstrīdētā norma noteica: “Ja atsavina nekustamo īpašumu, kuru veido lauksaimniecības zeme un mežs vai cita veida zeme (krūmāji, purvi, zeme zem ūdeņiem), šā panta trešo daļu attiecībā uz ienākumu no šā nekustamā īpašuma atsavināšanas piemēro proporcionāli tai platības daļai, kura pēc lietošanas mērķa ir lauksaimniecības zeme.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs Latvijas zemes fonda pārvaldītājam atsavināja nekustamo īpašumu, kuru citstarp veido lauksaimniecības zeme. Valsts ieņēmumu dienests un administratīvās tiesas, pamatojoties uz apstrīdēto normu, esot noteikušas neapliekamo ienākumu apmēru proporcionāli tai nekustamā īpašuma platības daļai, kura pēc lietošanas mērķa ir lauksaimniecības zeme. Taču nav tikusi ņemta vērā Latvijas zemes fonda pārvaldītāja noteiktā pirkuma maksa par lauksaimniecības zemi. Līdz ar to neapliekamais ienākums esot noteikts mazāks nekā minētā pirkuma maksa. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka tādējādi ir nesamērīgi ierobežotas viņam Satversmes 105. pantā ietvertās tiesības uz īpašumu, kā arī pārkāpts Satversmes 1. pants.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs apstrīdēja Valsts ieņēmumu dienesta lēmumu tā ģenerāldirektoram, pārsūdzēja ģenerāldirektora lēmumu pirmās instances tiesā, kā arī pārsūdzēja pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas kārtībā un apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas kārtībā. Senāts ar rīcības sēdes lēmumu atteicās ierosināt kasācijas tiesvedību. Šis lēmums nav pārsūdzams. Tātad Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas pirmo teikumu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no [datums], kad tika pieņemts un stājās spēkā Senāta rīcības sēdes lēmums. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2023. gada 9. martā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums. Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

7.1. Pieteikuma iesniedzēja ieskatā apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 105. pantam.

Vērtējot apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 105. pantam, Satversmes tiesa noskaidro: 1) vai apstrīdētajā normā ietvertais ierobežojums ir noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu normu; 2) vai tam ir leģitīms mērķis; 3) vai tas ir samērīgs ar tā leģitīmo mērķi (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2021. gada 7. oktobra sprieduma lietā Nr. 2020-59-01 17. punktu*).

Noskaidrojot, vai ierobežojums ir samērīgs ar tā leģitīmo mērķi, Satversmes tiesa pārbauda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai jeb vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk.,*

piemēram, Satversmes tiesas 2021. gada 15. janvāra sprieduma lietā Nr. 2020-21-01 13. punktu).

Pieteikumā pausts Pieteikuma iesniedzēja viedoklis par to, kāds neapliekamo ienākumu aprēķins būtu nosakāms apstrīdētajā normā. Tomēr pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, kādēļ apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 105. pantam.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 105. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

7.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst arī Satversmes 1. pantam.

Pieteikumā vispārīgi norādīts, ka valsts rīcībai kopumā esot jābūt tiesiskai un konsekventai, un viena valsts īstenota funkcija nevarot nonākt pretrunā ar citu valsts īstenotu funkciju. Pieteikuma iesniedzēja ieskatā apstrīdētajā normā noteiktā kārtība, kādā nosakāms neapliekamais ienākums, nonākot pretrunā ar Latvijas zemes fonda pārvaldītāja noteikto lauksaimniecības zemes pirkuma maksu.

Tomēr minētās norādes nav atzīstamas par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē, kas pamatotu apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 1. pantam.

Līdz ar to arī pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 35/2023).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis